

VERTROUWELIJK

MAANDOVERZICHT

No. 12 1969

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S TV E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 12 - 1969(Tijdvak 1-12-1969 t/m 31-12-1969)I N H O U D

No. 983.951	Blz.
I. <u>Communisme Internationaal</u>	
De Griekse Communistische Partij (KKE)	1
II. <u>De activiteiten van de Communistische Partij Nederland</u>	
De CPN zoekt toenadering tot Moskou	15
De CPN en de "eenheid van links"	17
De Waarheid en andere partijperiodieken	18
De verhouding van de CPN t.o.v. gastarbeiders	19
De CPN op sociaal-economisch terrein	20
Het pro-Chinese communisme in Nederland	21
III. <u>Activiteiten van de communistische frontorganisaties</u>	
Uitwerking van de "autonomiepolitiek" van de CPN in de verschillende frontorganisaties	24
IV. <u>Andere groeperingen</u>	
Rechtsextremisme: Dietse Solidariteits Beweging	28
<u>Agenda</u>	30

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De KKE: van duidelijkheid naar diffusiteit.

De Griekse communistische partij (KKE) wordt gekenmerkt door het feit dat zij in de loop van haar bewogen geschiedenis praktisch alle vormen van revolutionaire strijd heeft gehanteerd. Zij heeft zich beziggehouden met demonstraties, stakingen, subversieve activiteiten en guerrilla. Zij is de enige communistische partij in de westerse invloedssfeer die metterdaad gepoogd heeft gewapenderhand de macht te grijpen. Daarnaast heeft zij - al dan niet via mantelorganisaties - daadwerkelijk aan de verkiezingen deelgenomen als de omstandigheden uitzicht boden op gunstige resultaten.

Dat deze - vaak snelle - partijpolitieke veranderingen aan de partijleden - KOUKOUÉS zoals zij worden genoemd - bijzondere eisen stellen ligt voor de hand. "Bij gelegenheid kunnen de patriot en de idealist in tijden van crises zich bij de partij voegen; evenals de man die is opgegroeid in frustratie en wanhoop. Maar dezen zullen er niet lang deel van uitmaken. Om een leven lang communist in Griekenland te zijn moet men of zeer naïef of bijzonder onscrupuleus zijn; en er is niet veel fantasie voor nodig om te bevroeden welke van beide categorieën de contrôle over de partij aan zich zal kunnen trekken." *)

Van Socialistische Arbeiderspartij tot KKE

Op de ochtend van de vijfde november 1918 werd in Athene een nationale bijeenkomst gehouden van Griekse socialisten. Als een kleine agrarische natie had Griekenland in die jaren niet de klasse-basis, noodzakelijk voor een levensvatbare socialistische organisatie. Echter door de overweldigende indruk die de Russische Octoberrevolutie maakte, beschouwden de weinige in Griekenland bestaande marxistische groeperingen het als hun plicht het land haar eigen socialistische partij te geven.

*) C.M. Woodhouse in: "Revolution and Defeat", pg.V.

Tijdens deze bijeenkomst werd de Griekse Socialistische Arbeiders Partij (SEK*) opgericht. De resoluties van dit eerste congres, evenals het Charter van de SEK, lieten geen spoor van Leninistische invloed zien. De oprichters van de SEK waren idealisten, die slechts één doel voor ogen hadden: het uitbannen van sociale onrechtvaardigheid. Reeds tijdens het tweede congres in april 1920 gingen er stemmen op tot aansluiting bij de in maart 1919 opgerichte Derde Communistische Internationale (Comintern). Een buitengewoon partijcongres, in september daaropvolgend, nam de beslissende stap door het accepteren van de 21 voorwaarden van deze Internationale, waarmee de erkenning van het principe van de historische noodzakelijkheid van de proletarische revolutie en de dictatuur van het proletariaat formeel door de SEK werd bekrachtigd.

Aan het besluit tot intrede in de Comintern was een bepaalde mate van onbehagen met de bestaande toestand en een zeker opportunisme niet vreemd. "Het besluit..... was het product van een vreemde mengeling van naïef enthousiasme en koele berekening. De partij was klein 'en had een te verwaarlozen politieke invloed.... Zij werd algemeen beschouwd als een groep luidruchtige maar onbekende politici, wier 'streven naar macht aan het belachelijke grensde. Door op te gaan in 'een internationale organisatie als de Comintern verwachtten de Griekse 'socialisten te zullen delen in haar prestige en macht." **) Deze intrede in de Comintern bleef overigens niet zonder gevolgen voor het ledental van de partij. Een aantal van hen verbrak alle banden toen de Comintern volledige onderschikking bleek te eisen van de aangesloten partijen. Langzamerhand slaagden overtuigende en ambitieuze communisten er in de teugels in handen te krijgen. In 1924 werd de SEK omgedoopt in KKE (Kommunistikon Komma Ellados), Griekse Communistische Partij, daarmee ook in haar naam haar signatuur duidelijk tot uitdrukking brengend.

Omdat de KKE zich nauwgezet hield aan de richtlijnen die uit Moskou werden verstrekt, vond zij bij de massa van de Griekse bevolking slechts weinig weerklank, aangezien deze richtlijnen vaak in

*) Sosialistikon Erghatikon Komma Ellados.

**) D.George Kousoulas, Revolution and Defeat, pg.5.

strijd waren met de nationale Griekse interessen.

In 1931 stuurde Moskou de aan de Lenin-Academie geschoolde Nikos Zachariades naar Griekenland om als secretaris-generaal van de KKE de partijarbeid te activeren.

Het opbouwen van een organisatie, bestaande uit een netwerk van betaalde "instructeurs", was slechts een onderdeel van Zachariades' plan voor versterking van de KKE. "Organiseren alleen", zo stelde hij, "is - hoewel essentieel - niet voldoende. De partij heeft behoefte aan haar eigen strategie en tactiek, geënt op de Griekse realiteit."

Op het zesde plenum van het centraal comité (januari 1934) bracht Zachariades dan ook een resolutie ter tafel over "omstandigheden in Griekenland en de plichten van de partij", waarin werd gesteld dat als uitgangspunt voor een actieve politiek de nadruk moest worden gelegd op realisering van meer economische en sociale verbeteringen voor de grote massa. Daar kwam bij dat, als gevolg van de beslissingen van het "Executief Comité van de Comintern" (EKKI) op 5 maart 1933 om te komen tot samenwerking met de sociaal-democratische massa's, het noodzakelijk werd een anti-fascistisch volksfront tot stand te brengen. In oktober 1934 werd tussen de KKE, een communistische vakbond, een tweetal andere vakbonden en drie vrij onbetekenende sociaal-democratische partijtjes in principe overeenstemming daarover bereikt. Tot een hechte samenwerking is het nooit gekomen.

Een op 7 december 1934 door de KKE belegde bijeenkomst, waar genoemde organisaties tot een "uiteindelijk anti-fascistische overeenkomst" zouden moeten komen, mislukte. Enkel de communistische afgevaardigden verschenen ter conferentie.

De KKE grijpt naar de macht

De dictatuur onder Metaxas (1936-1941) bracht een eerste verbod van de partij. Zachariades zelf werd op 13 september 1936 gearresteerd, later gevolgd door praktisch alle partijleiders, hetgeen tot gevolg had dat in die tijd nauwelijks iets van communistische invloed viel te bespeuren. Eerst ten tijde van de Nazi-bezetting lukte het de communisten, door middel van de oprichting (in 1942) van een nationaal bevrijdingsfront, de EAM, binnenslands grote invloed te krijgen. De KKE gebruikte hierbij weer de formule van het "verenigd front" en wist door het bezetten van sleutelposities deze organisatie volledig onder haar

contrôle te krijgen. *)

Door de oprichting van een aan deze EAM verbonden partisanenleger, de ELAS (Nationaal Volksbevrijdingsleger), slaagden de Griekse communisten er in, onder dekmantel van het streven naar nationale bevrijding, sleutelposities in het land in handen te krijgen met het oog op een toekomstige machtsovername in Griekenland. Een eerste poging daartoe werd ondernomen in december 1944, toen de ELAS, die op dat moment het grootste deel van Noord-Griekenland volledig onder controle had, poogde in Athene de macht te grijpen. Het kostte de regeringstroepen en de Britse bevrijders verscheidene weken om de situatie in de hand te krijgen. Het daaropvolgende accord ontbond formeel de 50.000 leden tellende ELAS, maar liet de KKE vrij legaal te opereren.

In mei 1945 keerde de secretaris-generaal van de KKE, Nikos Zachariades, terug uit gevangenschap in Dachau. Zeven maanden later werd tijdens een bijeenkomst van het KKE-Politburo in Bulgarije besloten tot oprichting van een nieuw rebellenleger.

Opmerkelijk is dat deze bijeenkomst werd bijgewoond door vertegenwoordigers van de generale staven van Joegoslavië en Bulgarije. In de drie jaar durende burgeroorlog, die medio 1946 begon, was de ondersteuning die "de opstandelingen" ontvingen van de nabuurlanden Joegoslavië, Bulgarije en Albanië van groot belang. **) Het was voornamelijk een gevolg van deze hulp dat medio 1947 de rebellen het feitelijk gezag konden uitoefenen over grote delen van het platteland.

In feite was het keerpunt echter reeds bereikt. In de lente van 1947 had President Truman aangekondigd dat de Verenigde Staten Griekenland zouden helpen met het weerstand bieden aan de communistische dreiging.

*) Tot oktober 1944, toen de nazi-bezetting eindigde, was de EAM de sterkste politieke organisatie in het land.

**) Tot enige tijd na de breuk tussen Tito en Stalin gold dit in het bijzonder voor de hulp uit Joegoslavië. Het gebied rond de plaats Bulkes in Voivodina was in feite een exterritoriale enclave bestuurd door de KKE. Na zijn breuk met Stalin verminderde Tito geleidelijk zijn hulp aan de rebellen, totdat hij in de zomer van 1949 de grens voor hen sloot. Drie maanden later eindigde de burgeroorlog met de nederlaag van de opstandelingen.

Het effect van deze interventie werd nog versterkt door een strategische blunder van Zachariades. Begin 1948 besloot hij - tegen de mening van de leider van het rebellenleger generaal Markos in - om van de tot dan gevoerde guerrillastrijd over te stappen naar een conventionele oorlogvoering met grotere eenheden.

Eind februari 1948 mengde Stalin - die geen directe hulp aan de rebellen gaf - zich nog in de kwestie, toen hij een de Sowjet-Unie bezoekende Joegoslavische delegatie toevoegde, dat een einde moest worden gemaakt aan de Griekse opstand. *)

Na het neerslaan van de opstand namen tienduizenden rebellen de wijk naar communistische landen. Het partijhoofdkwartier werd gevestigd in Boekarest.

Zuiveringen

De nederlaag en de vraag naar de verantwoordelijkheid daarvoor leidden tot diepgaande zuiveringen binnen de KKE, waarbij men tewerk ging naar stalinistische voorbeelden.

"De periode 1949-1955 werd gekenmerkt door een interne heksenjacht. Op alle niveaus moesten schuldigen worden gevonden.... Oude partijleiders, die in Griekenland waren achtergebleven werden uit de partij gestoten... Een aantal prominente partijleiders, die illegaal verder werkten of gevangen zaten, werden als verraders aan de kaak gesteld.... In de Oosteuropese landen was het beeld zelfs tragischer: tientallen communisten gingen naar de gevangenis, sommigen werden geexecuteerd....." **)

De figuur achter de schermen bij deze zuiveringen was secretaris-generaal Nikos Zachariades, wiens strategische blunders een belangrijke factor waren geweest in de nederlaag. Op het derde - in Oost-Europa gehouden - KKE-congres in 1950 werd door zijn toedoen een groot aantal belangrijke partijleden als zondebok aan de kaak gesteld

*) Volgens Milovan Djilas (Gesprekken met Stalin, pg.167-168) zei de Sowjetleider: "Aan de opstand in Griekenland moet een einde worden gemaakt..... ze hebben helemaal geen kans op succes! Wat dachten jullie, dat Engeland en de Verenigde Staten, die de sterkste macht ter wereld zijn, zouden toestaan dat hun verbindingslijnen in de Middellandse Zee worden afgesneden? Onzin. En wij hebben geen vloot. De opstand in Griekenland moet worden beëindigd, en wel zo snel mogelijk."

**) Ilios Yannakis. "The Greek Communist Party", New Left Review, Mrt.-April 1969.

en uit de partij gestoten. Onder hen bevonden zich de befaamde guerrilla-leider Markos Vafeiades (generaal Markos) en Dimitrios Partsalides, die later in de partijgelederen zou terugkeren en een belangrijke rol zou spelen.

Chroestsjow's destalinisatiereis op het 20e CPSU-congres luidde ook de val in van Stalins Griekse exponent. Zachariades en zijn belangrijkste medestanders werden op het volgende KKE-plenum, nog in 1956, uit de partij gestoten, terwijl belangrijke, door Zachariades in het verleden weggezuiverde personen - onder wie Partsalides - weer tot de partij werden toegelaten.

Na een bestuursperiode van de door Chroestsjow gepousseerde veteraan Apostolos Grozos, kreeg de KKE op haar achtste partijcongres in augustus 1961 in Kostas Kolyannis een Moskougetrouw secretaris-generaal.

Intussen nam echter de kloof tussen dat wat aan communisten in Griekenland nog aanwezig was en de leiding van de KKE in ballingschap toe.

De KKE, in december 1947 door de autoriteiten illegaal verklaard, nadat zij een - overigens door geen enkel communistisch regime erkende - voorlopige regering had samengesteld, dook in de lente van 1951 weer op in het Griekse openbare politieke leven in de vorm van een electorale frontorganisatie, de ENOSIS DIMOKRATIKIS ARISTERAS (EDA) *).

In haar rijen vond men slechts weinig militante communisten van de oude garde. Als democratisch uithangbord fungeerde jarenlang als voorzitter de democraat Ioannis Passalides. In feite werd de nogal straf georganiseerde EDA echter geleid door KKE-lid Manolis Glezos.

De belangrijkste geschilpunten tussen de EDA en de KKE in ballingschap hadden betrekking op het feit, dat de EDA door de objectieve omstandigheden gedwongen was een "revisionistische" lijn te volgen, gebaseerd op de strategie van het streven naar een linkse concentratie, daarbij gebruik makend van bestaande gevoelens van onbehagen. Het was overigens een nogal succesvolle strategie. Bij de algemene verkiezingen van 1951, 1956 en 1958 nam het stemmenaandeel van de EDA toe van 10,57% tot 24,42%.

*) Verenigd Democratisch Links.

De noodzaak zich aan de parlementaire spelregels van het land aan te passen, leidde er toe dat de EDA zich, in tegenstelling tot de KKE in ballingschap, hoe langer hoe meer ging uitspreken voor "legale" strijdmiddelen. Dit had spanningen tot gevolg in de verhouding tussen EDA en KKE, vooral ook omdat de laatste organisatie tot in detailkwesities toe contrôle uitoefende over de eerste.

Het vasthouden van de in het Oostblok geïsoleerde KKE aan dogmatische principes en de blinde volgzaamheid t.a.v. Moskou deed bij de EDA een steeds grotere behoefte aan onafhankelijkheid ontstaan.

Binnen de KKE zelf vormde zich overigens, o.i.v. de binnen de Westeuropese CP-en aangehangen opvattingen, in de loop van 1966 een groep KKE-leiders rond Partsalides, die een andere verhouding met de EDA voorstond, waarbij men echter stuitte op verzet van het Kremlin en van de orthodoxe groep o.l.v. Kolyannis.

Desalniettemin of misschien juist daarom kon de EDA voor de verkiezingen van 1967 bogen op goede vooruitzichten. De militaire coup van 21 april sloeg de hoop daarop echter de bodem in. Duizenden communisten en sympathisanten werden gearresteerd en de EDA werd evenals alle andere politieke partijen verboden.

Splitsing in de leiding

Het slagen van de militaire coup veroorzaakte een verscherping van de tegenstellingen. De KKE en trouwens alle partijen waren duidelijk verrast door de onverwachte machtsgreep. Kolyannis en zijn medestanders reageerden volgens stalinistisch model. Ze gingen op zoek naar zondebokken.

Op een bijeenkomst van het Politburo in juli 1967 stelde Kolyannis voor dat het centraal comité de kwestie van de verantwoordelijkheid zou onderzoeken. Daartoe zou hij dan zelf de stukken voorbereiden. Tijdens dezelfde Politburo-bijeenkomst werd het doel dat Kolyannis voor ogen had duidelijk: Partsalides werd becritiseerd wegens verbindingen met de centumpartijen in Griekenland.

In december 1967 werd het door Kolyannis samengevatte "bewijsmateriaal" aan het Politburo ter beoordeling voorgelegd. Hieruit bleek duidelijk dat de Politburoleden Partsalides, Dimitriou en Zografos verantwoordelijk werden gesteld voor de "onduldbare situatie in de partij".

Deze drie reageerden hierop door zich te verzetten tegen het bijeenroepen van het centraal comité, tenzij ook de in Griekenland werkende CC-leden werden uitgenodigd.

Begin februari 1968 kwam het centraal comité bijeen voor het 12e plenum. Geen enkele vertegenwoordiger van het binnenlands partij-apparaat was aanwezig. Tijdens dit plenum werd met 12 tegen 9 stemmen besloten Partsalides, Dimitriou en Zografos uit het zeven leden tellende Politburo te verwijderen.

Twee dagen later kwam men weer bijeen, nu echter in uitgebreid plenum samen met de leden en kandidaatleden van de contrôlecommissie. Deze keer staakten de stemmen met 19 tegen 19.

Kolyannis poneerde nu als zijn mening dat de eerste stemming geldig was en breidde zijn veroordeling simpelweg uit tot de 19 "dissidenten". Ze werden uitgestoten. Op 17 februari wisten Partsalides c.s. middels het KKE-radiostation in Boekarest, Stem der Waarheid, een manifest uit te zenden *), waarin de beslissingen van het 12e plenum een "openlijke schending" van de partijstatuten werden genoemd. Deze beslissingen waren een "uiting van conservatisme en dogmatische inflexibiliteit", waarmee ingegaan werd tegen de geest van het 6e - "destalinisatie" - plenum van 1956.

Kolyannis liet daarop meedelen dat Partsalides én de zijnen uit de KKE waren gestoten wegens "fractievorming, avonturisme en bourgeois afwijkingen", een beslissing die via Bulgaarse, Oostduitse en Sowjetmedia werd verspreid. Radio Moskou deelde mee dat de drie "boosdoeners" waren uitgestoten wegens "rechts opportunisme", hetgeen in communistisch spraakgebruik betekent dat het drietal voordeel wilde trekken uit samenwerking met niet-communistische partijen in hun strijd tegen de gemeenschappelijke vijand, de militaire junta.

Een tweede centraal comité

De dissidenten berustten allerminst in hun lot; zij gingen tot de tegenaanval over. Tijdens een bijeenkomst in Boekarest stelden zij een communiqué op waarin zij meedeelden een nieuw centraal comité te hebben samengesteld onder de naam "Verenigd Centraal Comité van

*) Dit was nauwelijks mogelijk zonder op zijn minst stilzwijgende toestemming van de Roemeense autoriteiten. Na dit incident werden de KKE-uitzendingen vanuit Roemenië onmiddellijk gestaakt en vrijwel meteen hervat vanuit een ander Oosteuropes land, waarschijnlijk de DDR.

de KKE" (EKE). Het communiqué meldde voorts dat dit lichaam de "leiding overnam van alle partijorganisaties in Griekenland en daarbuiten, teneinde alle partijkrachten te herenigen in de strijd voor "de omverwerping van de dictatuur" en dat er "voorbereidingen werden "getroffen voor het bijeenroepen van een representatief congres". Het manifest deelde verder mee dat "het Verenigd Centraal Comité contact "had opgenomen met het bureau van het Centraal Comité in Griekenland" en dat het verzekerd was van "de steun van een groot aantal communis- "tische politieke vluchtelingen in de socialistische landen en van de "overgrote meerderheid in de landen van West-Europa".

Dit communiqué bleek een goed beeld te geven van de steun waarop de Partsalides-groep kon rekenen. Afgezien van het feit dat het verzet tegen een dogmatische pro-Sowjetleiding door bepaalde communistische regimes, zoals die van Roemenië, Joegoslavië, Dubceks Tsjechoslowakije en Hongarije *), met sympathie werd gadeslagen en dat de CP-Italië in het partijdagblad l'Unità van haar sympathie voor de rebellen getuigde **), bleken behalve de Griekse ballingen in Roemenië ook de grotere, 12.000 leden tellende, Griekse gemeenschap in Tsjechoslowakije zich te verzetten tegen de Kolyannis-groep.

Tijdens een begin maart 1968 gehouden bijeenkomst in Brno werd unaniem een resolutie aangenomen, waarin de resultaten van het 12e plenum werden verworpen en de autoriteit van de groep Kolyannis werd bestreden. Slechts van de Griekse gemeenschap in de Sowjet-Unie is bekend dat zij, op een eveneens in maart gehouden bijeenkomst, kwam tot veroordeling van de activiteiten van het driemanschap Partsalides-Zografos-Dimitriou. Dat Partsalides ook kon rekenen op de steun van de meerderheid van de Griekse communisten in West-Europa was reeds eind februari gebleken. Tijdens een toen in Frankfort gehouden bijeenkomst van het executief comité van de EDA schaarde men zich unaniem achter Partsalides. Toen Kolyannis daarop verklaarde de steun te hebben van de partijorganisatie in België, werden van die zijde cijfers openbaar gemaakt, waaruit bleek dat ook hier de meerderheid Partsalides steunde.

*) Het was in Boedapest dat een Joegoslavisch correspondent Partsalides en Zografos interviewde (Tanyug, 8 mrt.1968).

***) Deze sympathie is alleszins te verklaren uit het feit dat Partsalides en de zijnen de onafhankelijkheid van iedere CP voorstonden en de noodzaak tot aanpassing aan lokale omstandigheden. Op een op 10 maart 1968 gehouden bijeenkomst benadrukte Partsalides dat de KKE autonoom moet zijn, een mening die ook in het fractiedagblad "ENOTITA" werd uitgesproken.

De communisten in Griekenland

Een van de belangrijkste stellingen van de Partsalides-groep was dat het primaat van het leiderschap moest worden gegeven aan de partijorganisatie in Griekenland zelf.

Het eerste antwoord daarop kwam uit de Griekse gevangenen. Eind februari stuurden een 22-tal op het eiland Aigina gedetineerde prominente communisten een brief naar Kolyannis, waarin zij de resultaten van het 12e plenum afwezen. Hoewel zij zich niet ondubbelzinnig uitspraken voor Partsalides, vielen zij deze wel bij inzake de idee van de leiding vanuit het binnenland.

In mei 1968 nam de binnenlandse leiding, belichaamd in het "Binnenlands Bureau van het CC-KKE", een belangrijk initiatief. Zij stelde een congres voor, waar alle binnen- en buitenlandse tendenties vertegenwoordigd zouden moeten zijn en waar men zou moeten komen tot herstel van de eenheid. Intussen zou de contrôle over de partijorganisatie in Griekenland in handen moeten worden gelegd van een nieuw "Voorlopig Comité" en niet in de handen van leden van een van de beide fracties.

Parsalides accepteerde deze voorstellen onmiddellijk en ontbond zijn "Verenigd Centraal Comité". Kolyannis verwierp deze voorstellen niet alleen, maar ontsloeg ook "het voormalige Binnenlands Bureau", waarvan de leden "geen recht hadden te spreken in de naam van de Griekse communisten".

Hij kondigde vervolgens zijn eigen plannen aan voor een partijcongres, maar benadrukte dat hereniging slechts gebaseerd kon zijn op een veroordeling van allen, die zich verzetten tegen de beslissingen van het 12e plenum, waarmee in feite volledige capitulatie werd geëist.

Het 13e - Kolyannis - CC-plenum

In zijn pogingen de contrôle over de partij weer in handen te krijgen, riep Kolyannis tegen het einde van januari 1969 in de DDR het 13e CC-plenum bijeen.

In het slotcommuniqué werd de "rechts opportunistische" groep van Partsalides ervan beschuldigd in samenwerking met het "vroegere" Binnenlands Bureau te streven naar herziening van de juiste politieke lijn en naar omvorming van de marxistisch-leninistische partij in een partij van sociaal-democratische signatuur.

Ook tijdens dit plenum werd weer aangekondigd dat voorbereidingen zouden worden getroffen voor het bijeenroepen van een partijcongres, waarop afgerekend zou moeten worden met deze "fractionistische samenzwering".

Tijdens dit plenum werd de voormalig leider van het Binnenlands Bureau, Brillakis, uit het CC gestoten, hetgeen gebaseerd was op de stellingname van dit bureau in het conflict tussen Kolyannis en Partsalides en het feit dat Brillakis als vertegenwoordiger in West-Europa van het Patriottisch Front (PAM), een verzetsorganisatie van de EDA, in augustus 1968 met de niet-communistische PAK-verzetsorganisatie overeenstemming had bereikt inzake samenwerking tegen de gemeenschappelijke vijand, hetgeen in strijd was met de dogmatische opvattingen van Kolyannes en de zijnen.

Ook dit 13e plenum riep weer reacties op. De Partsalides-groep karakteriseerde dit plenum als ongeldig en onwettig. Tezelfdertijd namen de communisten in Griekenland in een o.m. in het Italiaanse partijblad l'Unità gepubliceerde verklaring stelling tegen het feit dat "slechts 11 van de 27 CC-leden, die nog in vrijheid waren, het plenum hadden bijgewoond", een plenum dat "in het buitenland was gehouden in afwezigheid van die leden, die ondergronds in Griekenland werkzaam zijn" *). Voorts stelden zij dat het Kolyannis slechts te doen was om herstel van zijn persoonlijke macht. De KKE-partij-comité's in Tsjechoslowakije en Roemenië, aanhangers van Partsalides, noemden het 13e plenum illegaal en samengeropen door een daartoe niet gerechtigd orgaan.

Anti-Kolyannis-plenum

Medio april 1969 werd in Italië een anti-Kolyannis-plenum gehouden onder auspiciën van de Partsalides-groep, waaraan ook werd deelgenomen door de in januari uit het CC verwijderde Brillakis.

*) l'Unità (26-1-1969) voegde hier als eigen commentaar aan toe dat "de autoriteit (van de Kolyannis-leiding) en de legitimiteit van haar beslissingen bestreden worden door de meerderheid van de CC-leden, die op het Achtste KKE-congres waren gekozen, door een groot aantal leiders en partijleden in Griekenland..... en door talrijke Griekse communisten in het buitenland".

Dit plenum, bijgewoond door het merendeel van de op vrije voeten verkerende CC-leden uit Griekenland en daarbuiten, werd demonstratief aangekondigd als het 12e plenum, daarmee het omstreden 12e plenum van februari 1968 uitdrukkelijk afwijzend.

De disciplinaire maatregelen door de Kolyannis-fractie als "niet-statutair" afwijzend, werd tijdens dit plenum een nieuwe leiding gekozen, volledig samengesteld uit niet met name genoemde militanten uit Griekenland zelf. Tevens werden plannen aangekondigd voor een buitengewoon partijcongres, waarop de splitsing formeel zijn beslag zou moeten krijgen. Bovendien werd aan alle CP-en een brief gestuurd, waarin toestemming gevraagd werd om een delegatie te sturen naar de wereldconferentie van CP-en in Moskou, dit als tegenwicht tegen de officiële delegatie van de Kolyannis-fractie. *)

Gevolgen van de splitsing

Het ligt voor de hand dat door deze ontwikkelingen tussen de beide rivaliserende groepen de KKE-leden in Griekenland en de EDA allerminst onberoerd zijn gebleven.

Hoewel Partsalides pretendeert dat het Binnenlands Bureau en het merendeel der KKE-leden in Griekenland zich achter zijn opvattingen hebben geschaard, getuigt een extra-uitgave op 18 april 1968 van ADHOULOTI ATHINA, het orgaan van de Atheense KKE-organisatie van een zekere verdeeldheid. In deze uitgave werd de fractievormende activiteit van Partsalides uitdrukkelijk veroordeeld.

Hoewel het executief comité van de EDA in West-Europa zich in februari 1968 unaniem achter Partsalides plaatste, betekent ook dit niet dat binnen EDA-gelederen geen verwarring en tweespalt zou bestaan.

Het best wordt dit gesymboliseerd door het bestaan van twee centra in West-Europa, waarvan elk pretendeert de EDA buiten Griekenland te vertegenwoordigen. Beide centra geven een eigen versie uit van het EDA-

*) Er was overigens niet de minste kans dat dit verzoek zou worden ingewilligd. Zelfs de CP-Italië had geen formele banden met de Partsalides-groep, evenmin als de CP-Roemenië. Deze laatste partij nodigde overigens wel beide fracties op haar 10e partijcongres, waarbij de Partsalides-aanhangers echter als EDA-vertegenwoordigers ten tonele werden gevoerd.

orgaan ELEFTHERI PATRIDA (Vrij Vaderland). De groep met als zetel Rome staat onder leiding van Brillakis, door Partsalides en de EDA-leiding erkend als vertegenwoordiger van de EDA-verzetsorganisatie PAM in West-Europa. Zijn rivaal Tony Ambatielos, de door de Kolyannis-groep erkende Westeuropese PAM-vertegenwoordiger, leidt het EDA-centrum in Parijs. In juni van dit jaar is de situatie zo mogelijk nog gecompliceerder geworden.

Naast de Kolyannis- en de Partsalides-groep en de daarmee samenhangende twee EDA-centra, zou binnen de KKE in ballingschap nog een derde groep zijn ontstaan, de zg. "Vernieuwingsbeweging". Deze beweging, in het leven geroepen door een handjevol linkse intellectuelen, beschuldigde beide fracties van afhankelijkheid van de CPSU en kondigde de oprichting aan van een "Onafhankelijk en Nationaal Links"-beweging, die in staat zou moeten zijn binnen een constitutioneel kader te functioneren.

Samenvatting

Samenvattend kan gesteld worden dat de grote scheiding binnen de KKE tussen de groep Kolyannis en de groep Partsalides veroorzaakt wordt door de - het communisme in al zijn uitingsvormen beheersende - tegenstelling tussen "dogmatisme" en "revisionisme".

Partsalides en de zijnen staan op de bres voor een "nationaal communisme" en partijautonomie, terwijl Kolyannis c.s. voorstander zijn van onvoorwaardelijke solidariteit met en trouwe volgzzaamheid t.a.v. de CPSU. Volgens Partsalides behoort de leiding van de partij in Griekenland vanzelfsprekend te berusten bij de partijleden, die in het land zelf werkzaam zijn. Kolyannis daarentegen is de mening toegedaan dat deze leiding moet toevallen aan in Oost-Europa verblijvende Grieken en mogelijk aan hemzelf.

Partsalides en zijn medestanders achten de noodzaak aanwezig tot een zo groot mogelijke samenwerking van alle krachten, die zich verzetten tegen het huidige Griekse regime, ook en juist in Griekenland zelf. Kolyannis wijst dit als "rechts opportunisme" categorisch van de hand.

"Zuiverheid in de leer" is dus ook hier het breekpunt.

De Partsalides-groep vindt voor haar inzichten - bijna vanzelfsprekend - grote aanhang onder KKE- en mantelorganisaties, zoals EDA en PAM, in Griekenland zelf, maar ook onder de meerderheid van de Griekse communisten in West-Europa. Zij weet zich bovendien gesteund door de belangrijke Griekse gemeenschappen in Roemenië en Tsjechoslowakije, terwijl zij in haar pogingen welwillend wordt gadeslagen door de CP-en van Roemenië en Joegoslavië en de CP-Italië.

De Kolyannis-groep is wat betreft aanhang in de minderheid. Zij weet zich echter gesteund door o.a. de machtige CPSU, de SED, de Bulgaarse CP en in West-Europa, hoewel aarzelend, door de CP-Frankrijk.

Naast deze beide tegenpolen zou dan onlangs de zich tegen beide verzettende "Vernieuwingsbeweging" zijn ontstaan.

Volledigheidshalve dient te worden opgemerkt dat er overigens ook nog een kleine groep aanhangers van de vroegere secretaris-generaal Zachariades bestaat, die verspreid wonen in Tsjechoslowakije, Roemenië en de Sowjet-Unie (Tasjkent), benevens een kleine groep pro-Chinese Griekse communisten.

stellingen in de op 4 december gepubliceerde discussiegrondslag voor het van 6 tot en met 8 februari a.s. te houden 23e congres. Hieruit blijkt o.m., dat de CPN zich thans uitspreekt vóór de totstandkoming van een systeem van collectieve veiligheid in Europa en vóór ratificering van het non-proliferatieverdrag.

Zowel op de conferentie van Europese communistische partijen te Karlovy Vary (april 1967) als op de wereldconferentie van communistische partijen te Moskou, waren dit kernpunten in de besprekingen. De CPN-leiding nam toen echter - zoals bekend - geen deel aan het overleg en stelde zich t.a.v. deze punten kritisch op. Ter illustratie hiervan moge dienen dat in de discussiegrondslag voor het 22e congres (december 1967) het non-proliferatieverdrag als "bedrog" verworpen werd en dat daarin m.b.t. de Sowjet-Unie werd gesteld:

"Wie de veiligheid in Europa als propagandistische dekking voor politieke manoeuvres opvat, werkt het oorlogsgevaar in Europa in de hand."

Een ander typerend feit is, dat de CPN-leiding in de recente discussiegrondslag voor het 23e congres, voor het eerst sinds 1963, geen enkele kritiek uitoefent op de CPSU en de Sowjet-Unie. Er is integendeel zelfs sprake van een gegroeide appreciatie, hetgeen duidelijk wordt uit een vergelijking van de volgende passages:

"De Verenigde Staten voelen zich aangemoedigd door de terugwijkende en passieve houding van het revisionisme, dat de toon aangeeft in de huidige regeringspolitiek van een aantal socialistische landen, in het bijzonder van de Sowjet-Unie."

(discussiegrondslag, dec. 1967)

"Ondanks alle moeilijkheden en tegenstellingen - ten aanzien waarvan de CPN terughoudendheid heeft betracht - zijn de socialistische landen, en daarbij vooral de Sowjet-Unie als belangrijkste socialistische staat, het voornaamste beletsel voor de imperialistische plannen."

(discussiegrondslag, dec. 1969)

Tenslotte dient te worden vermeld dat gedurende de afgelopen maand november enkele belangrijke CPN-functionarissen een bezoek hebben gebracht aan de Russische Ambassade te Den Haag. Naar verluidt zou men de Russen te kennen hebben gegeven dat de CPN-leiding bereid is om, in het kader van de voorbereidingen voor het komende CPN-congres, een CPSU-functionaris uit Moskou te ontvangen voor een bespreking.

H O O F D S T U K I I

DE ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ NEDERLAND

De CPN zoekt toenadering tot Moskou

De aan het begin van 1969 in het CPN-beleid gesignaleerde tendens tot grotere participatie in het internationale communistische overleg (met als opmerkelijk aspect een voorzichtige toenadering tot Moskou), heeft zich in de loop van dat jaar verder voortgezet. Een belangrijke stap in deze ontwikkeling was de publicatie van een uitvoerig artikel in het maartnummer van het CPN-kaderblad "Politiek & Cultuur", waarin een overzicht werd gegeven van de opvattingen van de CPN-leiding inzake de verschillende strijdvrage en discussiepunten tussen de communistische partijen sinds medio 1963. Kenmerkend was vooral dat men zich in dit artikel - dat toegezonden werd aan alle communistische partijen - niet alleen onthield van nieuwe kritiek op de huidige leiders van de Sowjet-Unie, maar dat ook in het recente verleden gedane scherpe uitlatingen uit het overzicht waren weggelaten.

Met het bezoek van een CPN-delegatie, o.l.v. partijvoorzitter H. Hoekstra, aan het congres van de Westduitse communistische partij op 12 en 13 april, leek een volgende fase te worden ingeluid, n.l. die van een beperkt herstel der persoonlijke contacten. De verwickelingen rond de wereldconferentie van communistische partijen te Moskou (5-17 juni) doorkruisten echter deze ontwikkeling, daar de CPN-leiding, die vooral beducht was voor een veroordeling van de Chinese communistische partij, van deelname afzag. Nadat echter gebleken was dat de wereldconferentie uiteindelijk toch geen schokkende resultaten had opgeleverd en de CPN vastgesteld had dat het niet-deelnemen "op geen enkele wijze begrepen kon worden als een breuk in de internationale communistische solidariteit", werden er nieuwe stappen gezet op de weg naar een nauwere relatie met de Sowjet-Unie.

Op 20 september vond er op initiatief van de CPN-leiding een bespreking plaats met een lid van het presidium van de Westduitse communistische partij (DKP). Kort daarna manifesteerden zich de eerste aanwijzingen dat het CPN-beleid t.a.v. enkele belangrijke punten van de internationale politiek werd geconformeerd aan de visie van de Russen. Een en ander werd op geruisloze wijze, zonder openlijke verklaringen of besprekingen doorgevoerd en resulteerde tenslotte in enkele

Aangenomen kan worden dat de CPN-leiding mede onder druk van de pro-Russische oppositie, in en rond de partij, tot deze toenadering tot Moskou is gekomen. In het bijzonder heeft de ex-partijbestuurder drs F. Baruch hierin een rol gespeeld met zijn maandblad "Communistische Notities". Behalve het feit dat op deze wijze de oppositie in belangrijke mate de wind uit de zeilen wordt genomen, lijkt het waarschijnlijk dat de CPN-leiding met haar beleidsverandering nog andere doeleinden beoogt. Bijvoorbeeld het beding dat Moskou zich (openlijk) zal distantiëren van de oppositionele, dissidente communisten.

De CPN en de "eenheid van links"

De succesvolle rol van de communisten in de organisatie van de herdenking der Februaristaking in de hoofdstad op 25 februari j.l. en de uitspraak van het PvdA-congres tegen een regeringscoalitie met de KVP, hebben de CPN-leiding er toe gebracht in april van dit jaar een uitvoerige resolutie te publiceren, waarin een "nieuwe oriëntering" werd gegeven voor de binnenlandse politiek van de CPN. Kern van deze "nieuwe oriëntering" was het oude, communistische ideaalbeeld: eenheid van alle linkse krachten onder leiding van de communistische partij. Hierbij werd enerzijds sterk de nadruk gelegd op de presentatie van de CPN als de strijdbare, communistische voorhoede van de werkende klasse, een presentatie die goed paste bij het dit jaar gevierde 50-jarig bestaan van de partij. Anderzijds werd aansluiting en samenwerking beklemtoond met "nieuwe lagen in de maatschappij die de arbeidersklasse zijn komen versterken" (kantoor- en winkelpersoneel, technici, ambtenaren e.a.), met individuele leden van PvdA en NVV, met "klassebewuste studenten", "oprechte pacifistische vredesstrijders" en "radicale katholieken en protestanten". Onder leiding van de communisten dienden met deze "linkse krachten" op zo breed mogelijke basis - plaatselijk, in buurten en bedrijven - actiecomité's te worden gevormd, die op concrete punten moesten ageren tegen de politiek van de regering.

Het liet zich denken dat een dergelijke vorm van communistisch geleide politieke samenwerking binnen de Nederlandse verhoudingen niet gemakkelijk verwezenlijkt kon worden en inderdaad kan de CPN - behalve incidenteel in de sociaal-economische sector - op weinig resultaten bogen. Het meeste succes boekte zij nog toen zij zich - met tijdelijk voorbijgaan aan haar voorhoedeprincipe - onvoorwaardelijk en daadwer-

VERTROUWELIJK

kelijk solidair betoonde met de radicale studenten en jongeren die, om kracht bij te zetten aan hun eisen tot democratisering van de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, in de maand mei gedurende enkele dagen het "Maagdenhuis" bezet hielden.

Niettemin blijft de CPN-leiding - met de verkiezingen voor Staten en Raden in zicht - veel verwachten van haar politiek, die zij op 7 november en 4 december nog eens in twee discussiegrondslagen voor het 23ste congres (6-8 februari 1970) nader toelichtte. Vermelding verdient vooral de stelling dat de CPN tot voornaamste taak heeft "initiatiefneemster en organiserende kracht te zijn bij de vereniging van links". Deze formulering geeft aan dat ook in de komende verkiezingscampagne het accent gelegd zal worden op de strijdbare "leidende rol" van de CPN in de agitatie en acties tegen de regeringspolitiek.

De Waarheid en andere partijperiodieken

Ook in 1969 was de exploitatie van het partij-blad "De Waarheid" voor de CPN in verschillende opzichten een uitermate moeilijke zaak. De abonnee-werving - waartoe alle partijleden bij herhaling worden opgewekt - wordt door de CPN-leiding als een van de voornaamste activiteiten aangemerkt, daar men voor alles "De Waarheid" als dagblad wil behouden. Niettemin werd er ook dit jaar een nettoverlies geleden, al heeft de aanhoudende wervingsactie dit tot ongeveer 500 weten te beperken.

Een factor die de exploitatie van het blad nog meer verzwaart is de invoering van de eenmalige postbestelling per dag. Ondanks het feit dat men in een aantal plaatsen de postbezorging weer heeft vervangen door persoonlijke bezorging, namen bij "De Waarheid"-staf en bij drukkerij Dijkman de werkzaamheden voor het gereedmaken van de editie voor de postabonnees zo zeer toe, dat deze voor de toch al krappe personeelsbezetting nauwelijks zijn op te brengen. De ingeschakelde hulp van vrijwilligers kan uiteraard slechts tijdelijk zijn, zodat aan een duidelijke stijging van de exploitatiekosten tenslotte niet valt te ontkomen.

De CPN-stichting BEPENAK (een stichting tot Bevordering van de Pers van de Nederlandse Arbeidersklasse), die optreedt als uitgeefster van het partijdagblad, ontvangt jaarlijks een forse bijdrage in de exploitatiekosten uit het donatiefonds van de CPN.

VERTROUWELIJK

Ter verdere dekking van het exploitatie-verlies tracht de stichting - eigenares van de partijgebouwen en de typografische uitrusting der partijdrukkerijen Dijkman & Co en Heiermann & Co - vergroting van inkomsten te verkrijgen uit een frequenter verhuur van zaalruimte in het partijgebouw "Felix Meritis" en uit de uitbreiding van handelsdrukkerwerk voor particulieren op de rotatie-persen van Dijkman. Ook bij Heiermann is men druk doende om door modernisering van het bedrijf verbetering te brengen in de orderportefeuille.

Drukkerij Heiermann, waar tegen een laag tarief veel drukwerk voor de CPN wordt vervaardigd, moet - samen met de communistische uitgeverij "Pegasus" - tevens het verlies dekken dat de uitgave van het CPN-kader-maandblad "Politiek & Cultuur" oplevert. De oplage van dit blad is momenteel ongeveer 2250 exemplaren. "Pegasus" heeft het uitgeven van een ander partij-periodiek - "Kontrast" - in 1969 gestaakt. Voor dit blad, dat in 1968 nog zo nu en dan in een oplage van 1000 exemplaren uitkwam, was in feite geen voldoende belangstelling.

De verhouding van de CPN t.o.v. gastarbeiders

Ook in 1969 slaagde de CPN er niet in het wantrouwen bij de buitenlandse gastarbeiders weg te nemen en tot vruchtbare contacten te komen. Langdurige en omzichtige voorbereidingen bleken noodzakelijk om een enkele, speciaal voor Griekse of Spaanse gastarbeiders georganiseerde bijeenkomst mogelijk te maken. Voor de CPN bleek uit al die moeite van enkele districtsbestuurders weinig propagandistisch effect voort te vloeien.

Een moeizaam door het Utrechtse CPN-Gemeenteraadslid Hoogenberg in het bedrijf van Werkspoor-Utrecht opgebouwde samenwerking tussen een groepje communistisch gezinde Spaanse gastarbeiders en de CPN-bedrijfsgroep, resulteerde in een deelname van de Spanjaarden aan een demonstratie binnen het bedrijf en in het deelnemen van ± 100 Spanjaarden (waarvan zo'n 30 uit Utrecht) aan de CPN-demonstratie op 4 oktober 1969 in de RAI te Amsterdam. Tot verontwaardiging echter van de Spanjaarden werd daar door de CPN geen ruimte beschikbaar gesteld voor een eigen stand van de PCE (Spaanse CP) en werd door de CPN in de manifestatie alleen aandacht besteed aan haar eigen (binnenlandse) politiek en aan het Griekse verzet, terwijl juist de deelname van Griekse gastarbeiders aan de demonstratie uiterst gering was.

Het niet-deelnemen van Griekse, communistisch gezinde, gastarbeiders aan deze openbare manifestatie is te verklaren uit de vrees zich te compromitteren, waardoor moeilijkheden zouden kunnen ontstaan bij terugkeer in het eigen land of voor aldaar achtergebleven familieleden. De Griekse communisten zijn - en ditzelfde geldt in het algemeen ook voor de Spaanse communisten - trouwens evenmin bereid om deel te nemen aan niet-openbare activiteiten van de CPN, omdat zij deze zien als een verburgerlijkte partij, die te weinig doet aan de afscherming van haar interne organisatorische activiteiten.

De CPN op sociaal-economisch terrein

"De Waarheid" sloot het jaar 1968 af met de stelling, dat in 1969 "de CPN zich volledig zal inzetten om tegenover de macht van de monopolies, de eenheid en de macht te plaatsen van hen, die daadwerkelijk "opkomen voor de verdediging van het levenspeil". Een uitspraak, die aan duidelijkheid niets te wensen overliet, maar door het onvoldoende functioneren van de "Commissie voor bedrijfs- en vakverenigingswerk" een loze kreet was op dat moment. Immers zelfs nadat CPN-partijvoorzitter H.J.Hoekstra medio 1968 de leiding van die commissie had genomen, was er van werkelijke activiteit nog geen sprake geweest.

Om tot een slagvaardiger bedrijfswerk te komen, werd de "Commissie voor het bedrijfs- en vakverenigingswerk" op 29 april 1969 ontbonden en vervangen door het "Landelijk bedrijfsbureau", dat bestond uit de partijbestuursleden F. Meis en W.J.A. Nieuwenhuyse. Laatstgenoemde bracht de ervaringen opgedaan in de "Verblifa-affaire" (Krommenie) mee en vormt met de in het bedrijfswerk geschoolde Meis een koppel dat, o.a. tijdens de stakingen in Groningen, blijk gaf aan de verwachtingen van de CPN-partijleiding te voldoen.

Het landelijk bedrijfsbureau van de CPN gaf gedurende de in het laatste halfjaar van 1969 gevoerde acties leiding aan twee groepen activisten, t.w. de bedrijfsgroepen en de centrale actiecomité's. De CPN-bedrijfsgroepen (uitsluitend uit CPN-leden bestaande) hadden tot taak uit de bedrijven, waar zij werkzaam zijn, de voor de acties noodzakelijke gegevens te verzamelen en op aanwijzingen van het Landelijk bedrijfsbureau over te gaan tot de vorming van bedrijfsactiecomité's, welke "zo breed mogelijk" werden opgezet, d.w.z. door opname in het actiecomité van niet-CPN-leden (die overigens wél sympathiseerden met

de voorgenomen actie). Leiding aan de bedrijfsactiecomité's gaven de zg. Centrale actiecomité's, die per bedrijfstak of regionaal optraden en onder directe supervisie van het Landelijk bedrijfsbureau van de CPN stonden. Dat deze opzet een slagvaardiger optreden en een goede voorbereiding waarborgde, is uit de stakingsacties in Groningen, de Zaanstreek en de Amsterdamse bouwvakken gebleken. Ook de in Oost-Groningen gevolgde stakingstactiek (korte en herhaaldelijk terugkerende stakingen) bleek in het algemeen een succes voor de stakingsleiding.

Opmerkelijk was, dat bij de huidige wijze van actie-voeren de CPN de in het verleden met veel nadruk gepropageerde stelling "geen staking zonder het NVV" in feite liet vallen. Hiermede werd echter niet tevens de jarenlang gevolgde "intrede-politiek" verlaten. Ondanks een niet aflatende kritiek op het landelijk NVV-kader, dat "aan de leiband van de monopolies loopt", bleef men namelijk van CPN-zijde sterk de nadruk leggen op de noodzaak van toetreden tot de NVV-bonden. Zowel de toename van de aanmeldingen voor het NVV als het (gedeeltelijk) overnemen van de door de actiecomité's gestelde eisen, zag de CPN-partijleiding als een succes van de onder haar auspiciën gevoerde acties.

Dat het met name in de Groningse zuid-oost hoek tot voor de CPN succesrijke acties kwam, heeft de CPN enerzijds te danken aan het persoonlijk optreden van de uit die streek afkomstige Meis, anderzijds kan het ook een gevolg zijn van de gebruikte "strijdmethode", waardoor de stakingsactie meer in de belangstelling van de "brede massa" werd geplaatst, hetgeen de algemene steunverlening ten goede kwam.

"De jongeren vormen de meest actieve en vitale kracht in de maatschappij; zij zijn het leergierigst en het minst conservatief in hun manier van denken."

Mao Tse-tung

Het pro-Chinese communisme in Nederland

Drie van de vier politieke groeperingen in Nederland die zich baseren op het Chinese communisme, hebben zich in het afgelopen jaar bezonnen op hun interne organisatie en theoretische fundering. Over het algemeen genomen is hun invloed nog vrij gering, zij het dat er - vooral onder jongeren - een stijgende belangstelling valt waar te nemen.

De "Bond van Nederlandse Marxisten-Leninisten" (BNML)

De groep dissidente communisten die sinds medio 1964 het maandblad "De Rode Vlag" uitgeeft, vormde zich op 2 maart 1969 om tot de "Bond van Nederlandse Marxisten-Leninisten", met als doel de vestiging van "een revolutionaire, communistische partij". "De Waarheid" bestempelde dit als "anoniem gedoe" en meende dat de Chinese communistische partij zich hiervan "in alle duidelijkheid" zou moeten distancieren. Hoewel de Chinezen zich niet openlijk tegen de BNML hebben uitgesproken - hetgeen ook niet te verwachten was - zijn er toch wel aanwijzingen dat zij hun sinds 1964 verleende financiële steun (voorlopig ?) drastisch hebben verminderd. Het voorheen gedrukte maandblad "De Rode Vlag" is namelijk sinds september nog maar éénmaal, en wel in gestencilde vorm, verschenen. Daar het niet aannemelijk is dat de Chinezen hiertoe zijn overgegaan om de CPN terwille te zijn, moet wel geconcludeerd worden dat zij in de BNML - om welke reden dan ook - thans minder vertrouwen hebben dan in de andere pro-Chinese groeperingen. Hoe dat ook zij, de reeds tanende invloed van de BNML zal hierdoor ongetwijfeld nog meer inschrompelen.

De "Marxistisch-Leninistische Partij van Nederland" (MLPN)

Uit de "Liga van Marxisten-Leninisten in Nederland", die zich in de herfst van 1968 afsplitste van het MLCN (zie onder), kwam op 1 mei 1969 de "Marxistisch-Leninistische Partij van Nederland" voort. Getuige o.m. de hartelijke briefwisselingen met de Chinese communistische partij en de Albanese arbeiderspartij, die regelmatig worden afgedrukt in het maandblad "De Kommunist", beschikt de MLPN over goede relaties in het kamp van Peking. Haar invloed op het Nederlandse bestel kan echter nog steeds gering worden genoemd, hoewel zij deze door de uitgifte van een "Centrale Bedrijfskrant" en contacten met de "Rode Jeugd" (zie onder) tracht uit te breiden.

Het "Marxistisch-Leninistisch Centrum Nederland" (MLCN)

Meer dan de BNML en de MLPN houdt het "Marxistisch-Leninistisch Centrum Nederland" zich bezig met actuele Nederlandse toestanden. Dit blijkt niet alleen uit het technisch aantrekkelijk uitgevoerde maandblad "Rode Tribune", maar ook uit de regelmatig belegde openbare scho-

lings- en propaganda-bijeenkomsten te Utrecht, Rotterdam en Amsterdam. Deze bijeenkomsten worden vooral bezocht door jongeren en het is dan ook voornamelijk onder deze bevolkingsgroep dat het MLCN enige invloed heeft.

De "Rode Jeugd"

De maoïstische jongerenbeweging "Rode Jeugd", ontstaan in 1966 te Amsterdam, hield op 10 mei 1969 een landelijk congres, waarop een "beginsel- en actieprogramma" werd aangenomen. Hierdoor kreeg deze van oorsprong nogal anarchistisch getinte beweging, die zich voornamelijk leek te richten op het veroorzaken van straatrelletjes, een duidelijker ideologisch en organisatorisch fundament. Thans is de situatie zo dat er reële actiegroepen van "Rode Jeugd" zijn in Amsterdam, IJmuiden, Den Haag en Eindhoven. Deze actiegroepen hebben een zeer grote mate van zelfstandigheid en vinden de aanknopingspunten voor hun agitatie vooral in plaatselijke situaties.

H O O F D S T U K I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE FRONTORGANISATIES

Uitwerking van de "autonomiepolitiek" van de CPN

Het al dan niet accepteren van beperkingen, voortvloeiend uit de "autonomiepolitiek" van de CPN, was in het afgelopen jaar - evenals in 1967 en 1968 - bepalend voor het optreden van de verschillende Nederlandse communistische mantelorganisaties.

De CPN-getrouwe organisaties - veruit in de meerderheid - hielden zich dicht in de periferie van de partij vooral bezig met nationale zaken en onthielden zich, op incidentele uitzonderingen na, van buitenlandse contacten. Onder de dissident-communisten viel vooral de Vereniging "Nederland-USSR" op door de bijna spectaculaire wijze waarop zij, geheel en al onttrokken aan de invloed van de CPN, voortging op de traditionele weg van de vriendschap met de Sowjet-Unie.

Nu de Communistische Partij Nederland zich in het komende jaar wellicht anders zal gaan opstellen ten aanzien van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie - zie daarvoor hoofdstuk II - lijkt het zinvol na te gaan wat precies de uitwerking is geweest van de politiek van de CPN op de belangrijkste mantelorganisaties elk afzonderlijk.

Alvorens de verschillende organisaties daarbij de revue te laten passeren, eerst enkele opmerkingen over kenmerkende eigenschappen van communistische mantelorganisaties in het algemeen.

Wanneer de politieke lijn van een nationale communistische partij in overeenstemming is met die van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie, is - naar de ervaring leert - in de nationale mantelorganisaties de propaganda "voor de vrede" van overheersende betekenis. De factor "vrede" is in de propaganda van elke communistische mantelorganisatie steeds te vinden: de communistische vredesbeweging voert propaganda voor de vrede, de jeugdbeweging voert propaganda voor vrede en de rechten van de jeugd, de vrouwenbeweging voor vrede en de rechten van de vrouw en het kind, de verzetsbeweging voor vrede

en vrijheid en de vriendschapsorganisaties voor vrede en vriendschap. Zolang er sprake is van een goede verhouding met Moskou, betekent voor de communistische mantelorganisaties "de strijd voor de vrede" het zich bij voortduring inzetten in propagandaoffensieven ten behoeve van de Sowjet-Unie en ter directe ondersteuning van de Sowjet-Russische buitenlandse politiek. Men spreekt dan, altijd en onder alle omstandigheden, van "de grootste vredesmacht ter wereld" - belichaamd in de Sowjet-Unie - en van "de vredeswil van de Sowjet-Unie"; tot uiting gebracht in de Sowjet-Russische buitenlandse politiek.

Distanciëren "nationale" communisten zich van de politieke lijn van de CPSU, dan vervalt over de hele linie (voor partij en aan de partij gebonden mantelorganisaties) de noodzaak van de directe - en min of meer disciplinaire - ondersteuning van de Sowjet-Unie en haar buitenlandse politiek. In het bijzonder op het terrein van de mantelorganisaties worden zij daarbij onmiddellijk geconfronteerd met grote problemen ten aanzien van "de strijd voor de vrede", die in feite om een nieuwe inhoud vraagt. Slagen zij er niet spoedig in daarvoor een oplossing te vinden, dan is het onvermijdelijk dat de vredesbeweging verkommert en de inzet van de overige mantelorganisaties op het terrein van de vrede verschraalt.

En dit is nu precies, wat er is gebeurd met de Nederlandse Vredesbeweging en de overige CPN-getrouwe communistische mantelorganisaties in Nederland.

Nederlandse Vredesbeweging

De Nederlandse Vredesbeweging, sinds 1967 volslagen passief en praktisch inactief, ging in 1969 geruisloos ten onder. In opdracht van de CPN-leiding werd zij in oktober 1969 in alle stilte opgeheven.

Algemeen Nederlandse Jeugdverbond

Het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV) gaf de CPN in 1969 weinig of geen moeilijkheden. De communistische jongeren-organisatie bleef geheel en al in de pas met de partij.

De bijdrage van het ANJV aan de strijd voor de vrede beperkte zich hoofdzakelijk tot het voeren van propaganda tegen de defensiepolitiek van de Nederlandse regering en van propaganda voor het communistische bevrijdingsfront van Zuid-Vietnam. Met Pinksteren werd

opnieuw, dit jaar op iets groter schaal dan voorgaande jaren, een landelijke demonstratie georganiseerd gericht tegen het AFCENT-hoofdkwartier in Brunssum en de atoombewapening van de Duitse Bondsrepubliek.

Bij de agitatie om de rechten van de jeugd maakte het ANJV vooral propaganda met een eigen "Program van de jeugd". De werkende jeugd kreeg daarbij de meeste aandacht.

Nederlandse Vrouwenbeweging

De Nederlandse Vrouwenbeweging (NVB) betoonde zich in 1969 even trouw aan de CPN als het ANJV.

De propaganda tegen de Nederlandse defensiepolitiek was bij de NVB meestal gekoppeld aan kritiek op het loon- en prijsbeleid van de Nederlandse regering. De activiteiten, die de communistische vrouwenorganisatie ondernam in het kader van de solidariteit met het bevrijdingsfront van Zuid-Vietnam, kregen bijzondere nadruk door het bezoek aan Nederland van een delegatie van het bevrijdingsfront, op uitnodiging van de NVB.

Verenigd Verzet 1940-1945

De communistische verzetsorganisatie Verenigd Verzet 1940-1945 ontwikkelde in 1969 geen enkel initiatief, dat de moeite van het vermelden waard is.

De vier concentratiekampcomité's, die onder het beheer staan van Verenigd Verzet - te weten het Nederlands Auschwitz Comité, de Nederlandse Buchenwald Vriendenkring, de Nederlandse Ravensbrück Vriendenkring en de Nederlandse Sachsenhausen Vriendenkring - zetten elk op eigen terrein zonder enig opzien te baren hun activiteit voort.

Het Nederlands Auschwitz Comité nam in 1969 opnieuw openlijk principieel stelling tegen het Internationaal Auschwitz Comité, gevestigd in Polen, en tegen het antisemitisme van de Polen.

Vereniging "Nederland-USSR"

De Vereniging "Nederland-USSR" ging in 1969, geheel en al los van de CPN, voort op de traditionele weg van de vriendschap met de Sowjet-Unie.

Er waren twee hoogtepunten. In juni smaakte men het genoeg met enig feestelijk vertoon, in aanwezigheid van de ambassadeur van de USSR, in Amsterdam een nieuw verenigingsgebouw te openen: een klein "huis der vriendschap", naar het voorbeeld van het grote "Huis der Vriendschap" in Moskou, de zetel van de Sowjet-Russische organisatie voor de culturele uitwisseling met het buitenland.

Van meer betekenis nog was de drukbezochte feestelijke bijeenkomst, die de vereniging in november in Amsterdam belegde ter herdenking van de Russische Oktoberrevolutie. De voorzitter van "Nederland-USSR", de dissidente communist W. Hulst, mocht daar, behalve de ambassadeur van de Sowjet-Unie, tevens welkom heten de diplomatieke vertegenwoordigers van Bulgarije, Cuba, Hongarije, Polen en Roemenië en vertegenwoordigers van de Handelsdelegatie van de DDR.

Ter illustratie van hetgeen in het begin van dit hoofdstuk is betoogd ten aanzien van de inzet van pro-Russische communistische mantelorganisaties in propagandaoffensieven ten behoeve van de Sowjet-Unie en ter ondersteuning van de Sowjet-Russische buitenlandse politiek, volgen hier enkele passages uit de rede, die door de heer Hulst bij deze gelegenheid is uitgesproken:

"(.....) ook als is onze vereniging geen politieke organisatie, - zij heeft zich wel positief opgesteld ten aanzien van de doorvoering der buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie. Deze politiek is uitsluitend gericht op het behoud van de vrede in de wereld.

".....(In het licht van de consequent voortgezette vredespolitiek van de Sowjet-Unie bezien), begroeten wij ook de maatregelen van de zijde der Sowjet-regering om de verspreiding van kernwapens tegen te gaan, om de Europese veiligheid te verdedigen en zeker te stellen, om geschillen op te lossen zoals die in Vietnam en het Midden-Oosten!

De Vereniging "Nederland-USSR" heeft in geen jaren een zo onverbloemd politieke stellingname durven geven. Zij heeft integendeel sinds het begin van haar bestaan altijd een politiek zachte lijn gevolgd. Men zou zich kunnen voorstellen, dat voorzitter Hulst ditmaal, voor het front van buitenlandse genodigden en over het hoofd van Nederlandse aanhangers van zijn vereniging heen, tegenover de Communistische Partij van Nederland eens duidelijk heeft willen stellen welke uitzonderlijke positie "Nederland-USSR" in 1969 heeft ingenomen in de strijd voor de vrede en de vriendschap met de Sowjet-Unie.

H O O F D S T U K IV

ANDERE GROEPERINGS

Rechtsextremisme

Dietse Solidariteits Beweging

Het in 1960 opgerichte Verbond Recht en Orde (VRO) is, na een periode van geldgebrek en inactiviteit, tijdens een bijeenkomst op 18-8-1969 opgeheven.

De door het VRO gekoesterde idealen (vrijwel identiek aan die van het vooroorlogse, fascistische VERDINASO, de "Vereniging van Dietse Nationaal Solidaristen") worden nu, zo mogelijk nog inniger, gekoesterd door de inmiddels opgerichte Dietse Solidaristische Beweging (DSB).

Zelf zegt de nieuwe Beweging, dat haar (nieuwe) koers bewust en ondubbelzinnig revolutionair is, gebaseerd op de begrippen "Dietsland" en "Solidarisme", met als doelstelling een fundamentele politieke en maatschappelijke omwenteling.

- NB: 1) Onder "Dietsland" verstaat men het Dietse Rijk der Nederlanden (een tot een volledige politieke eenheid geworden Benelux, die vier autonome, maar "in hechte eenheid solidaristisch verbonden taalgemeenschappen" zal omvatten, n.l. een Nederlandse, een Friese, een Franse en een Duitse), dat zal moeten uitgroeien tot het Dietse Gemenebest in de wereld (met o.a. Zuid-Afrika).
- 2) Het "Solidarisme", bestaande uit "personalisme en gemeenschapszin" ziet als hoogste roeping van ieder mens: de volledige ontplooiing van het individu, die echter alleen mogelijk is samen en in gemeenschap met anderen. Het stelt zich als maatschappelijk stelsel tegenover het kapitalisme (= uitbuiting) en het socialisme (= klassenstrijd) en tracht te komen tot samenwerking tussen groepen met in wezen tegenstrijdige belangen (b.v. producent-konsument).

De DSB stelt dat zij "het militante antwoord zal weten te vinden op onderdrukking en terreur van welke zijde die ook moge komen", maar voegt daaraan toe "zelf het geweld niet te zoeken".

Voor wat betreft de praktische politieke stellingname is het interessant te weten, dat de DSB streeft naar een as Verenigd Europa-China (!)

De Sowjet-Unie wordt gezien als een enorme bedreiging voor West-Europa. Op grond van geheime overeenkomsten met de USA zou er echter een status quo bestaan, die tegelijkertijd inhoudt, dat vele volks- of leefgemeenschappen in Oost-Europa gedoemd zijn in slavernij te leven. Daarom moet de status quo doorbroken worden. De enigen die daartoe sterk genoeg zijn, zijn de Chinezen, die nu (nog) geen werkelijke bedreiging voor Europa vormen. Op grond hiervan pleit de DSB voor een diplomatieke toenadering tot comm. China en wijst zij de z.g. "vreedzame coëxistentie" af.

De beweging is opgebouwd uit zes geledingen, waarvan de belangrijkste zijn: 1) Pioniers ("maximale inzet")

2) Leden ("een bepaalde minimum inzet").

Daarnaast kent de DSB een aantal formaties, waarvan reeds werkzaam zijn: Het Studenten- en Arbeidersfront (SAF), de Werkgroep Vrij Dietsland (WVD).

Laatstgenoemde werkgroep stelt o.m. het maandblad van de beweging samen, dat als titel heeft "Vrij Dietsland".

De beweging zetelt in België, doch gezien haar doelstellingen mag verwacht worden, dat ze - evenals het VRO - ook activiteiten in Nederland zal gaan ontplooien. (In dit verband is van belang de opmerking in "Vrij Dietsland", dat het blad Europapost: "een medestrijder van ons is".)

Overigens kan er aan worden getwijfeld, of de beweging hier ooit van de grond zal komen. De VRO - met dezelfde pretenties - kon slechts rekenen op een handjevol aanhangers en kampte met financiële moeilijkheden.

Voorshands zijn er geen aanwijzingen, dat de DSB het in dit opzicht beter zal gaan.

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
Begin 1970	8e Algemene vergadering WFDJ.	?	Wereldfed.v.Dem. Jeugd (WFDJ).
6-8 febr.1970	23e Congres.	Amsterdam	CPN.
21 febr.1970	Europese conferentie tegen imperialisme en kapitalisme.	Parijs	Georganiseerd door militante linkse studenten (vermoedelijk uit Frankrijk).
22 april 1970	Herdenkingsdag geboorte Lenin.		
26-30 april 1970	5e Internationale medische congres.	Parijs	Féd.Int. des Résistants (FIR).
1970	7e Congres IOJ.	Cuba	Int.Org.v.Journ.